

Stockholm
2 juni 2023

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkande "Posttjänst för hela slanten" (SOU 2023:4)

NWT Distribution AB har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och får lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

- NWT Distribution AB TU avstyrker förslagen om en ändrad brevddefinition och om statsstöd till PostNord.
- NWT Distribution AB avstyrker förslaget om tre dagars befordringstid i brevnätet och förordar att regeringen omgående låter utreda en lösning med en upphandling för att säkerställa varjedagsutdelning på det sätt som skett i Norge.
- NWT Distribution AB anser att Postnord skall kunna finansiera den egna verksamheten, inklusive den samhällsomfattande tjänsten. Postnord har möjlighet att nyttja fri prissättning för att täcka ökade kostnader, men väljer att prioritera låga priser för att bibehålla sin dominerande position. Vi ser det som orimligt att staten skall finansiera detta.
- Om Postnord inte har förmågan att finansiera den egna verksamheten så bör den samhällsomfattande tjänsten upphandlas regionalt, då det finns fler aktörer med kapacitet & kompetens som kan göra ett potentiellt bättre arbete än nuvarande aktör. I stället för att, som föreslaget, finansiera framtida postutdelning med skattepengar skulle en sådan upphandling kunna skapa en bättre fungerande och mer kostnadseffektiv posthantering

Tidningar och tidskrifter ingår i den samhällsomfattande posttjänsten

I betänkandet föreslås att postlagen (1 kap. 2 §) kompletteras på så sätt att det uttryckligen framgår att "dagstidningar, tidskrifter, kataloger och andra adresserade försändelser som i samtliga fall väger högst 2 kg", omfattas av den samhällsomfattande posttjänsten.

NWT Distribution AB tillstyrker förslaget. Även om det mest tjänar som ett klarläggande så är det en viktig markering. Säkerställandet av distributionen av nyhetstidningar till medborgarna, oavsett geografisk hemvist, är en grundläggande del av samhällsuppdraget.

Som utredningen konstaterar är distributionen av tidningar viktig från demokratisynpunkt och svårigheterna att inom rimlig tid distribuera nyhetstidningar störst där alternativa möjligheter att ta del av tidningar är begränsade. NWT Distribution AB noterar att utredningen i det sammanhanget (s 475-476) uttalar sig till förmån för att ett särskilt tidningsstöd bör övervägas utanför den

samhällsomfattande posttjänsten. Utredningen syftar här på den lösning med en upphandling som införts i Norge. Utredningen menar dock att ett konkret sådant förslag inte ligger inom dess uppdrag att utreda och ta fram.

NWT Distribution AB beklagar att utredningen inte närmare övervägt detta och förordar att regeringen omgående låter utreda en sådan lösning.

I samband med detta måste också övervägas hur det nyligen införda s k "varannandagsstödet" tills vidare kan förstärkas och förenklas samt ekonomiskt möjliggöra varjedagsutdelning på andra sätt än genom PostNord. Även andra, åtgärder, som ett utvidgat distributionsstöd, bör här övervägas.

Den nuvarande postdistribuerade varannandagsutdelningen har medfört betydande kvalitetsförsämringar och uppsagda prenumerationer från abonnenter som fått sin dagstidning distribuerad av PostNord både en och flera dagar efter utgivningsdagen. Den prissättning PostNord erbjudit för fortsatt varjedagsutdelning i den s k "tunna slingan" har inte varit ekonomiskt möjlig för tidningsföretagen och tjänsten är därtill svårhanterad genom tekniska krav (unik streckkod m m) som inte tidningsföretag och tryckerier kan möta.

En ändrad brevdefinition och statligt stöd till PostNord?

I betänkandet föreslås en ändring av definitionen av brev i postlagen. Den nuvarande lydelsen:

- "en adresserad försändelse som är innesluten i kuvert eller annat omslag och som väger högst 2 kg samt vykort, brevkort och liknande försändelser"

föreslås bli ersatt med:

- "en adresserad försändelse med kuvert eller annat omslag, som befordras genom en tjänst avsedd för skriftliga meddelanden och som väger högst 2 kg samt vykort och liknande försändelser".

Förändringen kan tyckas marginell, men orden "för skriftliga meddelanden" är här av central betydelse. I praktiken innebär det att paket - (s k "varubrev" eller "paketbrev", i det fortsatta kallade "varubrev") - upp till 2 kg lyfts ut från brevdefinitionen i postlagen, trots att de fortsatt kan levereras som brev, d v s i det rikstäckande brevnätet, och med de effektivitetsmässiga och ekonomiska fördelar det innebär.

NWT Distribution AB anser att utredningens analys av hur paketmarknaden fungerar och där paketbrevens hävdas konkurrera är bristfällig och i stora stycken felaktig. Paketbrevens konkurrerar inte i någon nämnvärd utsträckning med övriga pakettjänster. En viktig skillnad som utredaren förbiser eller i vart fall inte djupare analyserar är förutsättningarna (olika utdelningsnät) och därmed egenskaperna som olika paketprodukter på marknaden har. Här måste man också förstå skillnaden mellan utdelningsnäten, Brev vs Paket. Det är samma postoperatörer som konkurrerar om paketbrevens som också konkurrerar om breven med skriftligt innehåll.

"Varubreven" är en särskilt lönsam produkt för PostNord i brevnätet. En effekt av att flytta ut varubreven från brevdefinitionen (även om de i praktiken fortfarande levereras inom brevtjänsten) blir därmed att brevtjänsten kan antas visa ett sämre resultat.

Det hindrar inte att brevtjänsten alltjämt synes vara en god affär, men på detta sätt alltså kan ett sämre resultat uppvisas.

Utredningen föreslår likafullt (s 566) ett statligt stöd för brevdelen av den samhällsomfattande posttjänsten, vilket i praktiken kommer att tilldelas PostNord. Det inte bara öppnar för en korsfinansiering av brev- och pakettjänsterna utan också för en snedvridning av konkurrensen på paketmarknaden för varubrev gentemot övriga, privata, postoperatörer. Någon närmare utredning av hur konkurrensen påverkas lämnar inte utredningen.

Enligt vår mening är underlaget för utredningens förslag här svåröverblickbart och otillräckligt. Det synes i allt väsentligt bygga på uppgifter från PostNord, men dessa uppgifter är enligt utredningen (s 496) "affärshemligheter och kan inte redovisas i detta betänkande". Vi finner detta ytterst anmärkningsvärt. Underlaget för utredningens förslag är alltså hämtat från den helt dominerande aktören på marknaden, men hemlighålls för utomstående.

NWT Distribution AB förordar att frågan om ett eventuellt finansieringsbehov görs till föremål för en ny, förutsättningslös, och oberoende omprövning. En absolut förutsättning måste där vara att underlaget från PostNord redovisas öppet. Vi anser också att frågan kring regional upphandling av den samhällsomfattande tjänsten skall vara en omfattande del i detta arbete

Karlstad 2023-05-30

Sture Bergman

VD

NWT Gruppen AB

Henrik Gustavsson

Affärsområdeschef

NWT Distribution AB